

Úvodné slovo

Rok 1995 bol pre Národnú banku Slovenska významným medzníkom v jej činnosti. Pri zabezpečení hlavného cieľa menovej politiky, ktorým je znižovanie inflácie a stabilita meny, ekonomický rast v tomto roku prekonal pôvodné očakávania. Rozpočtové hospodárenie skončilo s menším deficitom, než predpokladal návrh štátneho rozpočtu, ba dokonca sa dosiahol - po prvý raz od začiatku transformácie v roku 1990 - fiskálny prebytok. Prebytok obchodnej bilancie a bežného účtu platobnej bilancie, rastúci prílev zahraničného kapitálu, dosiahnutá úroveň devízových rezerv a rastúce skúsenosti z uplatňovania stabilizačnej hospodárskej a menovej politiky - to všetko vytvorilo predpoklady na to, aby Slovenská republika prijatím nového devízového zákona opustila režim vnútornej konvertibility a liberalizovala transakcie v rámci bežného účtu platobnej bilancie v súlade s článkom VIII Článkov dohody MMF. Slovensko tým urobilo zreteľný krok na ceste k plnej konvertibilite slovenskej koruny.

Liberalizácia zahraničného obchodu a devízového režimu je predpokladom úspešného završenia úsilia SR o vstup do OECD a v budúcnosti tiež do EÚ. V tomto smere čaká NBS v ďalšom období náročná úloha - postupne liberalizovať kapitálové toky v rozsahu liberalizačného kódexu OECD a stabilizovať trhovými nástrojmi menovú situáciu v podmienkach takejto liberalizácie.

V roku 1995 sa v podstate završilo personálne dobudovanie Národnej banky Slovenska. Boli to aj pracovníci NBS, vďaka ktorým sa, napriek krátkemu obdobiu od vzniku samostatnej centrálnej banky na Slovensku, ďalej upevnila pozícia slovenskej koruny vo vnútornej ekonomike. Pri hodnotení uplynulého roka preto nemôžem nespomenúť prácu a odborný prínos člena bankovej rady, vrchného riaditeľa menového úseku RNDr. Ing. Štefana Adamca, CSc, ktorý už, žiaľ, nie je medzi nami.

V roku 1995 vzrástla nielen dôvera v slovenskú korunu, ale tiež dôveryhodnosť Národnej banky Slovenska, a to na Slovensku i v zahraničí. Renomované agentúry vyjadrili túto skutočnosť zvýšením ratingového hodnotenia NBS. Standard and Poor's zvýšila rating dlhodobých záväzkov NBS v cudzej mene na BB+ so stabilným výhľadom a Moody's Investors Service zvýšila rating devízovej zadlženosti SR, reprezentovanej NBS, na investičný stupeň Baa3.

Významná zmena nastala v priebehu roka v platobnom styku s Českou republikou. Postupne bola odstránená kurzová odchýlka, uplatňovaná pri vzájomných platbách s ČR a 30. septembra 1995 sa skončila platnosť Platobnej zmluvy medzi SR a ČR. Od októbra sa platobný styk SR so zahraničím vykonáva štandardným spôsobom. Je dobrým vysvedčením zrelosti bankovej sústavy SR, že táto zmena prebehla bez väčších problémov.

Vďaka rastúcej dôvere v ekonomiku SR a rozširovaniu súkromného sektora došlo v roku 1995 v príleve zahraničného kapitálu k významnej zmene. Pokým v minulosti príjemcom zahraničného kapitálu bol prevažne štát, zahraničný kapitál v roku 1995 smeroval predovšetkým do podnikov a komerčných bánk. Zabezpečenie stabilného menového vývoja v tejto novej situácii bude preto náročnejšie, hoci celkový hrubý zahraničný dlh SR je relatívne malý a oficiálna zadlženosť sa splátkami dlhu v priebehu roka dokonca znížila.

Prvé kroky na zvládnutie prílevu zahraničného kapitálu sa urobili už v 1. štvrtroku 1995 vydaním 1. emisie pokladničných poukážok NBS. Postupne a v predstihu sa tak pripravoval prechod od používania administratívnych nástrojov v menovej politike k nepriamym nástrojom. Objem emisie a rozsah operácií na voľnom trhu sa v priebehu roka neustále zvyšoval. Okrem sterilizácie nadmernej likvidity sa operácie na voľnom trhu v roku 1995 používali aj na doladovanie situácie na peňažnom trhu. K stabilizácii

peňažného trhu prispelo tiež zavedenie oficiálneho fixingu sadzieb medzibankového peňažného trhu BRIBOR.

Aj v tomto roku pokračovala finančná spolupráca NBS s významnými zahraničnými a medzinárodnými finančnými inštitúciami. Kým v minulosti získané zdroje slúžili najmä na podporu platobnej bilancie, v roku 1995 bola príprava dohôd a čerpanie prostriedkov zameraná viac na konkrétne podporné a reštrukturalizačné projekty. Takáto spolupráca prebiehala s MMF a Svetovou bankou (pôžičky ERL a EFSAL), Európskou investičnou bankou (Apex Global Loan), EXIM Bank of Japan (Two Step Loan, Economic Recovery Loan). Významná bola tiež technická pomoc v rámci programu PHARE.

Azda najväčším úspechom NBS je radikálne zníženie inflácie. Priemerná ročná miera inflácie sa znížila na 9,9 % a ročná miera inflácie bola len 7,2 %. Zníženie inflácie umožnilo NBS v priebehu roka znížiť diskontnú sadzbu z 12 % na začiatku roka 1995 na 9,75 % na jeho konci. Komerčné banky akceptovali tento signál, vďaka čomu úrokové miery na peňažnom trhu postupne klesali. Keďže infláciu sa darí znižovať už viac ako dva roky, posilnili sa neinflačné očakávania domácností a podnikov. Postupné znižovanie inflácie je náročnou úlohou NBS a vlády SR aj na nasledujúce obdobie.

Kľúčovým problémom nielen Slovenska, ale tiež ďalších transformujúcich sa krajín, je finančné ozdravenie podnikov a bánk. Komerčné banky na Slovensku postupne zlepšujú svoju kapitálovú vybavenosť a likviditu. Zlepšujúca sa finančná situácia bánk umožnila, aby NBS začala proces ozdravovania ich úverového portfólia prijatím Opatrenia o pravidlách hodnotenia pohľadávok a podsúvahových záväzkov bánk podľa rizík v nich obsiahnutých a tvorbu zdrojov na krytie týchto rizík. Urýchlenie tohto procesu je nevyhnutné, vzhľadom na rastúcu konkurenciu v bankovom sektore SR, kde rastie počet pobočiek a zastúpení zahraničných bánk a najmä vzhľadom na rast konkurencie zdrojov zo zahraničia.

V rámci emisnej činnosti NBS sa rad slovenských peňazí v roku 1995 doplnil o nové bankovky v nominálnej hodnote 200 Sk a 5000 Sk a ďalšia emisná činnosť bude zameraná na dopĺňanie, obnovu a skvalitnenie bankoviek a mincí v obeh. Doterajšie skúsenosti s používaním slovenských bankoviek ukázali, že sú bezpečné z hľadiska ochrany pred falšovaním.

Dobré výsledky, ktoré dosiahla NBS v roku 1995, sú tiež výsledkom koordinácie finančnej a menovej politiky a to pri rešpektovaní nezávislosti a samostatnosti NBS pri tvorbe a realizácii menovej politiky. Zdôrazňujeme to preto, lebo sme si vedomí, že aj úlohy, ktoré čakajú NBS v ďalšom období pri zabezpečovaní stability meny v podmienkach pokračujúcej liberalizácie, bude možné efektívne splniť len vtedy, keď sa táto spolupráca prehĺbi a zdokonalí.

Vladimír Masár
guvernér

**Členovia
Bankovej rady NBS**

**Vladimír Masár
guvernér**

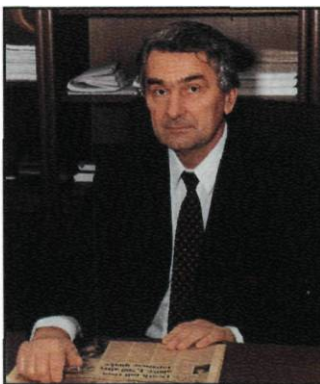
**Jozef Mudrík
viceguvernér**

**Marián Jusko
viceguvernér**

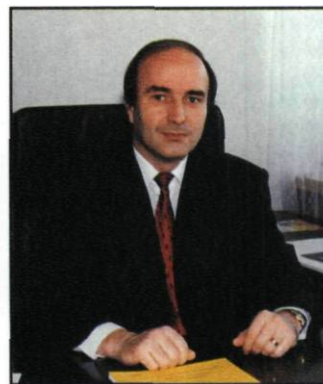
**Ján Mathes
vrchný riaditeľ
peňažného úseku**

**Štefan Adamec
vrchný riaditeľ
menového úseku**

**Elena Kohútiková
vrchná riaditeľka
obchodno-devízového úseku**

**Jozef Makúch
vrchný riaditeľ
výskumného úseku**